

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Kristálytan gyakorlat
Tárgykód:	VEMKFTB122K
Felelős szervezet neve:	Föld- és Környezettudományi Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	MKFT
Tárgyfelelős neve:	Cora Ildikó

Oktatás célja:

A kristálytani alapfogalmak elméletének gyakorlati alkalmazása példákon keresztül.

Tantárgy tartalma:

I. Szimmetria elemek, pontcsoportok, rácsok, tércsoportok, kristálytani jelölések

- a kristály, rács, elemi cella, szimmetria elem fogalma
- kétdimenziós pont- és tércsoportok (ezen belül kétdimenziós mintán az elemi cella, szimmetria elemek megtalálása, jelölése)
- szimmetria elemek három dimenzióban, a sztereografikus projekció használata szimmetria elemek és lapok, irányok, kristályformák ábrázolására
- pontcsoportok, hogyan jelöljük őket, melyek a centroszimmetrikus, poláros, enantiomorf pontcsoportok
- milyen kristályrendszerek léteznek, milyen a , b , c , α , β , γ paraméterek jellemzők rájuk
- milyen rács típusok vannak az egyes kristályrendszerekben, primitív és centrált rácsok
- Miller-indexek (síkok és irányok indexelése kristályokban)
- a háromdimenziós tércsoportok jelölése (pl. annak felismerése, hogy egy adott tércsoport milyen kristályrendszerbe tartozik, milyen irányokra illetve síkokra vonatkoznak az egyes jelek)

II. Reciprok rács, diffrakció

- melyek a diffrakció létrejöttének feltételei? lézersugár optikai rácson történő diffrakciójának elmagyarázása
- melyek a hkl reciprok rácspont tulajdonságai (mit reprezentál a hkl reciprok rácspont; a középponttól a rácspontig húzott vektor hossza és iránya a valós rácshoz képest)
- a Bragg-egyenlet és alkalmazása a diffrakciós kristálytani vizsgálatokban (mire vonatkozik d , l , q , mit ismerünk és mit

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Kristálytan gyakorlat
Tárgykód:	VEMKFTB122K
Felelős szervezet neve:	Föld- és Környezettudományi Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	MKFT
Tárgyfelelős neve:	Cora Ildikó

Tantárgy tartalma:

lehet meghatározni ezek közül)

- hogyan lehet értékelni egy elektrondiffrakciós felvételt? (d-értékek meghatározása, indexelés)

III. Kristálykémia, kristályfizika

- kovalens, ionos, fémes kötésű szerkezetek tulajdonságai; példák ilyen szerkezetekre

- ionrádiusz-hányadosok, koordinációs szám; példák különböző koordinációs poliéderekre az ismertetett szerkezettypusok közül

- a köbös (szabályos) és hexagonális szoros illeszkedés; a szoros illeszkedésű atomi réteg geometriája, a rétegek sorrendje; kationpozíciók az anionrétegek között;

- a kristályok fizikai tulajdonságainak anizotrópiája, Neumann-szabály

- optikai anizotrópia, kettőtörés jelenségének bemutatása

- mágneses tulajdonságok (dia-, para-, ferro-, antiferro- és ferrimágneses anyagok)

Számonkérési és értékelési rendszere:

A gyakorlatokon kötelező a részvétel, legfeljebb 4 igazolt vagy igazolatlan hiányzás megengedett.

Az értékelés két **évközi zárthelyi dolgozat** alapján történik. Az érdemjegyet a két dolgozat jegyének átlagolásával állapítjuk meg, de ha bármelyik dolgozat elégtelen, akkor a félévi jegy is elégtelen. A dolgozatok érdemjegyét az alábbiak szerint állapítjuk meg:

pontszám érdemjegy

41-50 jeles (5)

36-40 jó (4)

31-35 közepes (3)

Tárgytematika

Félév:	2015/16/1
Tárgynév:	Kristálytan gyakorlat
Tárgykód:	VEMKFTB122K
Felelős szervezet neve:	Föld- és Környezettudományi Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	MKFT
Tárgyfelelős neve:	Cora Ildikó

Számonkérési és értékelési rendszere:

25-30 elégséges (2)

25 alatt elégtelen (1)

Ha a két zárthelyi dolgozat közül valamelyik elégtelen, akkor a vizsgaidőszak első hetében pót-zárthelyi írható, amelyen a pontozás szintén a fentiek szerint történik.

Kötelező és ajánlott irodalom:

Tibor Zoltai, James H. Stout: Mineralogy. Burgess Publishing, Minneapolis 1984; Cornelis Klein, Cornelius S. Hurlbut: Manual of Mineralogy. John Wiley and Sons, New York 1993; Andrew Putnis: Introduction to Mineral Sciences. Cambridge University Press 1993